

arsen katić

CARY AUDIO DESIGN SLP-50A & CAD-50M MkII

Između cijevnih pojačala i njihovih kupaca često postoje svi elementi uspješnog zajedništva, izuzev jednog – novca. No za one otupjele „napretkom“ tranzistorskih pojačala, cijevi djeluju kao stimulans, zadirući u dubinsku igru muzike i otklanjajući njezinu artificijelnost. Veliki skepticizam koji sam gajio prema pristupačnim, a navodno i odlično zvučćim cijevnim komponentama, Cary je otklonio svojom serijom 50.

Još u mladosti, konstruktor i suvlasnik firme Cary Audio Design Dennis Had poigravao se s cijevnim pojačalima i stekao uvjerenje o zvukovnoj superiornosti *single-ended* triodnih pojačala. Ideja je konačno realizirana u svibnju 1989. godine, a od tada je Dennis Had inaugurirao kraljevstvo *single-ended* pojačala na zapadnoj hemisferi.

Stil i jednostavnost u izgledu odlikuje cijevne uređaje, a *sjaj* cijevi svetkovina su za oči. Kod Caryja to dodatno dobiva na ljepoti zbog gotovo umjetničke izrade, čemu pridonosi posebno efektno mijenjanje prozirne obline cijevi, kromiranog kućišta, te oblika transformatora i kondenzatora uzduž niskog kućišta pojačala.

Pretpojačalo SLP-50A radi u *single-ended* ustroju u A klasi, a pojačanje od 20 dB ostvareno je uz pomoć jednog para Ei 6CG7 trioda, dok je sama pojačivačka sekcija identična onoj iz modela CAD-300SE. SLP-50A posjeduje tri linijska ulaza na stražnjoj strani, gdje je smješten i preklopnik za paljenje/gašenje. Ožičenje je, kao i u mono-blokovima,

direktno, a upotrijebljena je teflonom izolirana srebrna žica. Vezni kondenzator kroz kojeg prolazi signal može se, kao i u slučaju mono-blokova, zamijeniti s uljnim. Napajačka sekcija je iznimno kvalitetna. Veliki i znatno predimenzionirani transformator impregniran je smolom, smješten u čelični oklop na gornjoj strani kromiranog kućišta.

CAD-50M Mk II mono-blokovu rade u čistoj A klasi izlazne snage 25 W u triodnom ustroju, a u *push-pull* ustroj prebacuju se preklopnikom i tada rade u ultralinear A klasi snage 50 W. Izlazne cijevi su ruske Svetlana KT-88 tetroda s *autobiasom*. Preklopnik triode/ultralinear nalazi se na gornjem dijelu kućišta pored izlaznih cijevi, a odabir se može izvršiti tijekom sviranja. Dizajn najvažnije komponente pojačala, izlaznog transformatora, ne razlikuje se previše od onog upotrijebljenog u Caryjevim vrhunskim *single-ended* pojačalima, primarni i sekundarni namotaji izlaznog transformatora su višeslojni, a transformatorski limovi EI jezgre impregnirani su silicijem i izgrađeni iz čelika hipersil. Težina monoblokova iznosi 12 kg, ulazne cijevi su 6SL7, a kako je to već uobičajeno upotrebljavani su isključivo vrhunski dijelovi (1%-tni metalno-filmski otpornici, polistirenski i polipropilenski kondenzatori ...).

Šarm i otmjenost cijevnog zvuka

Temeljnost kojom Caryjeva kombinacija reproducira glazbu, nikada ne izlazeći izvan slojeva profinjenosti, navodi na usporedbu sa živom glazbom. U svom sustavu postigao sam čudesan, dalekosežan zvuk. Način na koji

Caryji razlučuju tonske veze i njihove emocionalne, ritmičke i ostale kvalitete, postojan je i bez zdvojnosti. Zvuk je sačuvane esencije, vjernih tonskih boja i omogućava sigurno uobličavanje snimljenog materijala.

Ostinatna figura sačinjena od četiri tona u „Prelude a la nuit“ iz Ravelove „Španjolske rapsodije“ (Mercury Living Presence SR90313A) koju oblikuju violine putene i nježne sonornosti, prekida se s dvije kadence u izvođenju elokventnog dua klarineta, te zatim fagota, s koordiniranim karakteristikama tonske miksture osnovnog i alikvotnih tonova. Život blještavog zvuka limenih puhača u „Malagueñi“ prikazana je izuzetno, rafinirano i bez traga zrnatosti. Svaki od puhačkih instrumenata protočnog je zvuka, posjeduje šarm i otmjenost zahvaljujući izvanrednom timbru, te oni imaju vjerne i naglašene uloge i tamo gdje je ta uloga tek utkana u dekor orkestra. Životna snaga punog orkestra je očuvana jer svaki od instrumenata govori svojim jezikom, pa su oni i u sažetom tkivu, dinamičkom rastu, sakupljanju mnoštva zvukova u „Ferii“ pouzdani i neosporni u svakom detalju. Sadržaj i obim zvuka, mnoštvo boja Španjolske rapsodije, obuhvatno su ispoljeni impozantnom timbralnom i ritmičkom dosljednošću. Cary razotkriva kompleksnost snimljenog materijala i raznorodnost različitih sistema snimanja, koja znatno olakšava mentalnu reprezentaciju snimljenog događaja. Nije teško uočiti gdje i kada se koji instrument javlja jer su u zvučnoj slici postavljeni na ispravan način, s iznimno mnogo detalja.

Na snimkama baroknih oratorija prostor je izobilan, u sferi stvarnosti i plijeni ljepotom. U silovitim pasažima punog zbora i orkestra ili

kod najglasnijih dionica soprana, zbog nedovoljne osjetljivosti zvučnika, dolazilo je do raspada zvučne slike što je zahtijevalo tiše slušanje. Stoga bih audiofilima preporučio za slušanje ovog pojačala u triodnom režimu zvučnike osjetljivosti veće od 88 dB. Čela i kontrabasi su lako zamjetljivi, voluminoznog zvuka, iako je prisutno lagano povećanje punoće zvuka kontrabasa. Može se iskusiti i energija brujanja tona u dramatičnom tretmanu orgulja

Razlikovni kontinuitet žica gitare u sukcesiji tonova Bachove „Ciaccone“ iz „Druge partite za violinu solo“, (obrada za gitaru, Istvan Römer, Jugoton LSY 66275), način na koji ih Cary dokučuje i spaja, bez zaplitanja, briljantno tumačeći etape i suštinu ove meni najdraže kompozicije uopće, dovodi do samozaborava, barem moga. Bas žice, sasvim lagano zatopljene, rezoniraju čistije i bogatije, trajanje alikvotnih tonova svih žica, iako suptilnije, produženo je u usporedbi s tranzistorskim pojačalima koja gornji glas gitare prikazuju sa zrnatošću, naglašenošću, sputanošću harmonika, umanjujući tako sjaj, mekoću i intonaciju zvuka. Trenutak okidanja žica je začuđujuće jasan, nepomućena čistoća i ekspresivnost tonova, njihova razigranost, artikulacija fraza, te mikrodinamičko gradiranje omogućuju snimci da zvuči kao putokaz prema bogatstvu Bachovih invencija, kao pokretač i nositelj njihovih značenja.

Caryjeva pojačala „pojačavala“ su i moju osjetljivost na Ravelovog „Gaspard de la nuit“ (Nojima plays Ravel, RR-35). Razvoj konotativnih motiva vezanih uz vodu u „Ondini“, prvog od tri tonske poeme, razvijanje njihovih prizora, poigravanje kapi, kaleidoskopsku izmjenu slika vezano uz

ovu vodenu nimfu, Caryji prikazuju iznimno precizno, otkrivajući vještinu u sviranju, perfekciju stila, neznatne varijacije u boji tonova, njihovoj dinamičkoj razini i nježno osipanje najviših harmonika gornjeg registra. Udarci batića su pravilni, očituje se sveukupna dinamika instrumenta, topljenje njegovih zvukova ima sigurnu pratnju do potpunog utrnuća. U srebrnastim odbljescima na tamnoj modrini bas žica klavira, u njihovom potamnjenom sjaju, svaki detalj uočljiv je s fantastičnom jasnoćom, ostvarena je gotovo potpuna ljepota zvuka. Klavir plijeni, nalazi se u sferi stvarnosti i doslovnosti, s gotovo do krajnosti profinjenim zvukom.

Tako Cary na Melodijinim snimkama klavira (Prokofjev, „Koncerti za klavir i orkestar“, Postnikova i Bach, „Koncerti za klavir i orkestar“, Gavrilov) izvlači mnoštvo detalja, mikrodinamika je izvanredna, tihi harmonici su rašireni u drvenom rezonatoru klavira (onih nanježnijih na snimkama nema), *arpeggio* je postao življi zbog zapanjujuće rezolucije sitnih detalja, zbog bolje definicije tonova. Nestala je zapletenost tonova, a u gušće sabijenim tonovima ističe se gotovo potpuno čisto svaki udarac batića, dok su harmonici svih žica jasni i prisutni – sve to rezultira ljepotom tona i omogućuje neuobičajeno lagano praćenje toka glazbe. Čudesno! Bas žice klavira su krupne, pune, strastvene i žive. Gudači su puno prirodnije utkani u zvučnu sliku i bolje prostorno smješteni. Ipak, zvuci klavira nisu sasvim neokrnjeni, što je zamjetno na RR-snimci. Prisutno je zatopljenje tonske strukture, pogotovo bas žica, a ukupna snaga instrumenta i cjelokupni korpus tonova nisu do kraja harmonično zaokruženi i iskazani.

Bogatstvo i poredak tonova bez prikrivanja

Sistematsko popunjavanje zvučne slike i uobličavanje svih elemenata muzičke stvarnosti u umjetnički konkretan sadržaj, kvantitativna metrika izvedbe, tjelesnost, prirodnost i živost izvođača, anticipacija muzičkog toka, sve to Caryji pretvaraju u stvarnost. Fundamentalna sadržajnost zvuka očuvana je iznimno vjerno, a kombinacija posjeduju veliku evokativnu snagu. Prikaz sredine za Caryje je trivijalan zadatak; ona je pregnantna, zavodljiva, slojevita, pomaže ostvariti dijalog sa slušateljem u mjeri nedostupnoj bilo kojem tranzistorskom uređaju koji sam imao prilike čuti. Treptaji visokih tonova dovoljno su svijetli i prozračni, tek nešto smanjene prodornosti i transparentnosti. Prisutan je jak osjećaj vjerne eksplikacije detalja i cjeline koja sadrži njihove odnose, od poniznog piana i zvučnih pikanterija do dinamički impresivnih pasaža, iako su dublji tonovi, posebno gornje bas područje, izraženi u nešto naglašenijoj, ali ugodnoj maniri podvučenog volumena. U muzičkom vremenu sudionici traju potpuno, a svi konstitutivni elementi, bez obzira na delikatnost forme, od ritmičkog poretka tonova do izražajnih promjena ostvarenih bojom i dinamikom, dosljedno su izgrađeni. Pojačala stvaraju jaku sponu između reproduciranog materijala i žive glazbe. Iako je i u dinamički raskošnijem „ultralinear“ modu zvuk sazdan na istoj osnovi, očituje se mala promjena boje tonova, u glasovima se čuje neznatna oštrina, potisnuti su prostorni element, a zvučne slike izgubile su nešto od svoje harmonije i proporcionalnosti.